

NOTAT

Til borgmester Karina Vincentz Andersen og medlemmerne af byrådet i Odsherred Kommune

Miljøforeningen Ren Nekselø Bugt skal hermed gennemgå kommunens manglende opfyldelse af forudsætninger i kommunens tilladelse, j. nr. 306-2016-14196, til Lammefjordens Pumpe- og Digelaug af 2. juni 2016 til etablering af en pumpestation på Fårevejle Kanalvej, samt manglende overholdelse af sin tilsynspligt over for Pumpe- og Digelaug.

Tilladelsens forudsætninger og vilkår:

Tilladelsen er givet til Lammefjordens Pumpe- og Digelaug på en række forudsætninger og vilkår, som baserer sig på alternativ 1 i kommunens VVM-redegørelse af 11. februar 2014:

Forudsætning 1: Dispensation fra Naturbeskyttelseslovens §3:

Dispensationen er givet i ovennævnte tilladelse af 2. juni 2016, med ordene: *"Dispensationen efter naturbeskyttelsesloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år, jf. § 66 stk 2 i Naturbeskyttelsesloven."*

Slusebyggeriet over Nordkanalen gik imidlertid først i gang i november 2021, hvilket er langt over omtalte tidsfrist.

Dispensationen er dermed bortfaldet, og etableringen af dæmningen ulovlig.

Forudsætning 2: Sluse

"Som en del af afvandingen af den vestlige del af Lammefjorden, skal der bygges et sluseanlæg sydvest for og i tilknytning til udløbsarrangementet fra pumpestationen til Nordkanalen. Sluseanlægget skal hindre vandet i at løbe i retningen af Hørve-Dragskanalen og Natura 2000 området Sejerø Bugt. Dermed påvirkes Nordkanalen mellem Fårevejle Kirkeby og udløbet fra Hørve-Dragskanalen ikke direkte ved udpumpningen. Denne løsning sikrer, at oppumpet vand afvander videre ud i Isefjorden."

Sluseanlægget vil bestå af en højvandssluse med sidehængte sluseklapper, der anbefales af DTU Aqua og NaturErhvervstyrelsen. Dette i kraft af at de kan sikre at fauna fra bund til vandoverflade kan vandre."

Slusebyggeriet gik først i gang i november 2021, hvilket er 1½ år **efter** at pumpestationen blev etableret.

Desuden er slusen ikke opført efter beskrivelsen i tilladelsen, og dernæst har slusen siden etableringen stået åben i lange perioder, således at det oppumpede drænvand er løbet sydpå til Dragskanalen og videre ud i Nekselø Bugt. I vinterperioden har vandstanden i Nordkanalen været så høj, at vandet er løbet uden om den dæmning hvor slusen sidder.

Regner man med at vandet i Nordkanalen i halvdelen af tiden løber sydpå mod Dragskanalen og i halvdelen af tiden nordpå mod Gundestrup, vil det oppumpede drænvand inden slusen blev etableret, have forurennet Nekselø Bugt med mellem 22 og 30 t kvælstof om året.

Til sammenligning kan nævnes, at ifølge Rambølls rapport til Odsherred og Holbæk Kommuner fra september 2021, ville en forøget udledning af rensset spildevand til Nekselø Bugt forøge belastningen på bugten med 24,5 t kvælstof pr. år, hvilket ikke kunne afvises at have en negativ påvirkning af Natura 2000 området Sejerø Bugt. Altså en belastning i samme størrelsesorden som fra pumpestationen.

Forudsætning 3:

"Kvælstofkoncentrationen i Nordkanalen er estimeret til 10 mg N/l. Ved projektets gennemførelse kan det forventes at der kan forekomme en mindre stigning i kvælstofkoncentrationen i Nordkanalen, da koncentrationen af det oppumpede vand er beregnet til 11-12 mg N/l. Koncentrationen forventes at stige med 4-5 % fra 10,0 til 10,3 mg N/l."

Igennem 2021 foretog kommunen månedlige analyser af både kvælstof- og fosforindholdet i det oppumpede vand, samt i Nordkanalen ved Høvejen.

Disse data viser:

- at baggrundskoncentrationen af total-kvælstof i Nordkanalen – dvs. inden pumpestationen blev etableret - nærmere må have ligget på 2,2 mg total-N/l .
- at koncentrationen i det oppumpede vand fra Lammefjorden i gennemsnit over året har været 14,1 mg total-N/l, og at koncentrationen i Nordkanalen derfor er steget med flere 100%.

Forudsætning 4:

Det er forudsat, at der gennemføres forundersøgelser af det aktuelle projekt, og at disse viser, at projektet vil sikre en forbedret vandkvalitet i Isefjord uden at påvirke Nordkanalen eller Sejerø Bugt negativt. Disse forundersøgelser er aldrig foretaget.

Forudsætning 5:

Den samlede årlige udledning af kvælstof og fosfor til Isefjord skal kunne opgøres.

Dette er ikke muligt, da man hverken måler vandføringen fra kanalen ud i den våde Lammefjord, eller koncentrationen af total kvælstof og fosfor i Nordkanalens vand.

Forudsætning 6:

Det hedder i VVM-redegørelsen *"I realiteten oppumpes der kun vand til Nordkanalen i de perioder, hvor der er en høj vandstand og meget nedbør."*

Data fra pumpestationen viser, at der oppumpes anselige mængder vand **hver** måned. Selv de laveste oppumpede vandmængder var i månederne juni 2021 på 98.400 m³ og september 2022 på knap 68.000 m³.

Vilkår 2 – Kvælstofindhold i Nordkanalen

"Såfremt kvælstofindholdet i vandet som pumpes op i Nordkanalen er højere end de 10 mg N/l, som er vurderet i VVM-redegørelsen, skal der findes en løsning, som kan nedbringe niveauet til et acceptabelt niveau."

Som nævnt viser kommunens egen analyser, at kvælstofindholdet i det oppumpede vand er væsentligt højere end forventet. Men der er ikke fundet nogen alternativ løsning endnu.

Vilkår 3 – Udledning af kvælstof til Isefjord

"Såfremt totalmængden af kvælstof i vandet, som pumpes op i Nordkanalen, samt vandet der udpumpes fra den nuværende pumpestation sammenlagt, er væsentligt højere end det nuværende niveau, skal der findes en løsning, som kan nedbringe niveauet til det nuværende."

Det er Odsherred Kommune, som vurderer om der er tale om et væsentligt højere niveau."

Efter at slusen ved Fårevejle er blevet etableret, vil alt vandet der pumpes op fra Lammefjorden i princippet løbe til Gundestrup, og dermed ud i den våde Lammefjord og Isefjorden. Den samlede **ekstra** mængde kvælstof til Isefjorden vil således ligge på mellem 45 og 60 t kvælstof pr. år.

Vilkår 5 – Monitorering

*"En 5-årig monitoringsperiode skal underbygge antagelsen om, at projekt-gennemførelsen ikke påvirker miljøet i en væsentlig grad. For at kunne vurdere om projektet medfører væsentlige ændringer i den samlede udledning af fosfor og kvælstof, skal monitoringsprogrammet igangsættes i Nordkanalen hurtigst muligt og **før** afvandingsforholdene ændres."*

I tilfælde af at vandmålingerne i monitoringsperioden mod forventning fremviser et væsentligt forhøjet niveau i forhold til de indledende kvælstofberegninger og/eller et fosforniveau, der vurderes at være uacceptabelt i forhold til Nordkanalens naturlige kvælstof- og/eller fosforniveau, så skal projektets vilkår revurderes. Det vil sige, at det kan komme på tale at stille yderligere vilkår om etablering af minivådområde eller andre næringsstofreducerende tiltag i oplandet."

Dette monitoringsprogram er aldrig blevet etableret, og det er derfor heller ikke muligt at gennemføre den krævede revurdering af projektet, herunder om der skal stilles yderligere vilkår om næringsreducerende tiltag.

Vandstand og vandføring

"Der skal etableres vandstandsloggere og vandstandsbræt i Nordkanalen på hver side af den nye sluse i Fårevejle, fx ved Fårevejle Kirke og ca. 100 meter opstrøms den nye sluse samt ved slusen i Gundestrup. Vandstanden skal logges ca. 1 gang i timen og der skal beregnes vandføring.

Moniteringen skal dokumentere, at udpumpningen af vand fra pumpestationen i Fårevejle, som forventet, ikke resulterer i en øget hyppighed af oversvømmelser langs Nordkanalen, foruden de mindre vandstandsændringer, der kan forekomme ved Gundestrup.

Data fra lokaliteten ca. 100 meter opstrøms den nye sluse, repræsenterer Nordkanalen som ikke er påvirket af udledningen fra den nye pumpestation. Det gør det muligt at sammenligne data fra den upåvirkede del af Nordkanalen med data, som er påvirket af udledningen."

Disse vandstandsloggere og vandstandsbræt er aldrig blevet etableret.

Pumpeaktivitet

"Der skal monitoreres på udpumpningen af vand til Nordkanalen. Der skal registreres, i hvilket tidsrum pumperne pumper vand til Nordkanalen, samt ydelserne på pumperne, så det er muligt at beregne udpumpningsmængderne til Nordkanalen."

I tilladelsen er det forudsat, at de oppumpede vandmængder vil udgøre 2-3 mio³/år.

Ifølge Pumpelaugets egne oplysninger, ligger der oppumpede vandmængder på:

2021: 3,3 mio m³

2022: 4,2 -

Dvs. væsentligt mere end forudsat.

Kvælstof og fosfor

"Der udtages vandprøver i pumpebassinet før oppumpning af vand til Nordkanalen samt på hver side af den nye sluse i Fårevejle, fx ved Fårevejle Kirke og ca. 100 meter opstrøms den nye sluse.

Den samlede årlige udledning af kvælstof og fosfor til Isefjord fra projektområdet, skal kunne opgøres således at koncentrationerne i det oppumpede vand til Nordkanalen løbene kan følges."

Disse analyser er alene gennemført i 2021, og derefter droppet. Det er således ikke muligt at opgøre koncentrationerne eller mængderne af total kvælstof og fosfor.

Naturforhold (§ 3 enge ved Nordkanalen)

"For at sikre, at vurderingen om, at engene langs Nordkanalen ikke påvirkes af ændrede fugtighedsforhold eller øget kvælstoftilførsel, er korrekt, skal vegetationsudviklingen undersøges på to udvalgte lokaliteter. Disse vælges blandt de botanisk bedste enge. På hver af de to enge udlægges i det delområde, der på

forhånd vurderes mest sårbart overfor eventuelle ændringer i vand og næring som følge af projektet, fem 5-meter cirkler. Der laves artslister for cirklerne i år 0 (2016), år 3, år 6 og år 9 efter projektets gennemførelse."

Disse monitoringsprogrammer er aldrig blevet gennemført.

Det forholder sig derfor således, at en lang række af forudsætningerne og de stillede vilkår i tilladelsen, ikke er blevet opfyldt, og at kommunen ikke har opfyldt sin tilsynsforpligtelse over for Pumpe- og Digelauget.

1. marts 2023.

Henrik Harboe,
Formand, Ren Nekselø bugt.